

ԱՄՍԵՐԴԱՍ

ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻ: ՅԻՍՈՒՍ ՈՐԴԻ: Ամստերդամ, տպագր. ՄատթեոսԾարեցու և Ավետիս Ղլիճենցի, տպ. Ս. Էջմիածնի և Ս. Սարգսի, 1660-1661:

ՏԻՏՂԹ. Յ[ի]ս[ու]ս /որդի ա/նուն/ Տ[ԵԱՌ]ն/ ՆԵՐՍԵՍԻ /ՀԱՅՈՑ/Կաթո[ւ]ղիկոսի ասաց/ե[ա]լ բա ն մեխիթարու/թե[ան] տանըս հայոց վ[ա]ս[ն]/մանկացն որ օրհ/նեն ըզ[ի]ս[ու]սմիշ/տ ան[ւ]ն ն[ո]ր [այ] ցն/ցութե[ան]ն/:

614 գծափակ էջ, 387-388 և 389-90 էջերի համարակալությունը կրկնված է: Բնագրի սկզբի 9 մամուլները համարակալված չեն, համարակալությունը սկսվում է 145 էջից: Ութածալ, մամուլանիշերը հայատառ: Շարվ. չափը շրջանակով՝ 11X6,9 սմ: Լուսանցանիշերով: 99 փորագիր պատկեր C. V. S. (Ք. Վան Զիխեմ) մակագրությամբ: Գլխագարդեր, վերջագարդեր, լուսանցագարդեր և զարդագրեր: Բնագիրը 12 կետաչափի բոլորագրով:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՈՒՆԻ:

ՀԳ 39, 1057 առանց տիտղոսաթերթերի: Մ 127-129 առանց տիտղոսաթերթերի:

ՊԹ 40 սկզբից պակասում է 8 էջ, 353, 584 առանց տիտղոսաթերթերի:

ՊՀ առանց տիտղոսաթերթի, վերջից պակասում է 2 թերթ:

ԱԿԳ: ԱՄ: ՎՄՄ: ԱՀԳ: ՆՋԱՎ: ԲԹ:ԵՍՀՄ: ԷՎ: ՋՄՄ: ՀՄ: ԿՋ: ՋՊ: ԱՆ: ԼՄԳ:

Ջ Մատ. 458-461, Պատմ. 96-100: Ղ հտ. 2, 226-229: Լ հտ. 1, 259-261: Թ 164: ԳԼ 97-99: Ե «Փ», 1881, N 4, էջ 90: ԱԼ 110: ԱԳ «Սիոն», 1967, N 3-4, էջ 159-161,

ԾԱՆՈԹ.՝ Գրքի անվանաթերթը հանր. գրադարանին է ուղարկել Կ.Ջրբաշյանը: 1661 թ. Սաղմոսարանի (N 51) հիշատակարանում նշված է այս գրքի տպաքանակը 1200 օրինակ:

ԿՂԵՄԵՍ ԳԱԼԱՆՈՍ: ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅՆԸՆԴ ՄԵԾԻ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅՆ ՀՌՈՎՄԱՑ: Հտ. 2, մաս 2: Հայ և լատին, լեզ.:Հռոմ, տպ. Ուրբանյան. 1661:

Ա ՏԻՏՂԹ.՝ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ/ ՀԱՅՈՑ ՍՈՒՐԲ Եկեղեցոյն/ ընդ մեծի սուրբեկեղեցոյն Հռովմայ:/ ՄԱՍՆ Երկրորդ/ վիճաբանական Հատորին:/ CONCILIATIONIS/ ECCLESIAE ARMENAE CVM ROMANA/ SECVNDA PARS CONTROVERSIALIS./ TOMVS SECVNDVS./

Բ ՏԻՏՂԹ.՝ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ/ ՀԱՅՈՑ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅՆ/ ընդ մեծի սուրբեկեղեցոյն Հռովմայ:/ Շարադրեալ ի յերկուս հատորս, ի պատմական և վիճաբանական/ Ի կարգէ Թէատինոսաց Կղեմէս վարդապետէ:/ ԵՐԿՐՈՐԴՀԱՏՈՐԻՆ/ ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ: /CONCLIATIONIS/ ECCLESIAE ARMENAE CVM ROMANA/ EX IPSIS ARMENORVM PATRVN ET DOCTORVM TESTIMONIIS/ In duasPartes, Historialem, & Controuersialem diuisae,/ PARS ALTERA./ AVCTORE/ CLEMENTE GALANO/ SVRRENTINO/ CLERICO REGVLARI THEOLOGO/ Et. S. Sedia Apostolicae adArmenos Missionario./ TOMVS SECVNDVS./ ROMAE/ Typis Sacrae Congregationis de Propaganda Fide. Anno DCLXI./ Superiorum Permissu./ 40, 772 (=812) երկայուն էջ:

Քառածալ, մամուլանիշերը լատինատառ: Շարվ. չափը՝ 24,5X15 սմ: Էջախորագրերով:

Տիտղոսաթերթը՝ սև ու կարմիր տառերով, վրան Ուրբանյան տպարանի նշանը: Գիրքը հայերեն և լատիներեն: Գլխագարդեր, վերջագարդեր, զարդագրեր և լուսանցանիշեր:

Բնագիրը 12 կետաչափի բոլորագրով, օգտագործված են նաև գլխագրեր:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՉՈՒՆԻ:

ՀԳ 469, 753: Մ 749, 1518-

1520: ՊՀ: ՎԳԱՊԻԳ: ԿՀԳ: ՍՂՄ: ՎՄՄ: ՎԱԳ: ԵՍՀՄ:ԵԼՎ: ՊՍՀԵ: ՓԱԿԼՎ: ՓՊԱԳ: ՓՆՎ: ԲԹ: ՕԲԳ: ՀՀ
Գ: ՀՔ: ԶՊ: ՎԱԼ: ՀՍԱՄ: ԱՏԽ:ՓՄԳ: ԿԿՄ: Պ Ֆ: Զ Մատ. 307. Ղ հտ. 1, 1324: Թ 49: ԱԼ 59: ԱԳ «Միոն»,
1987, N 3-4, էջ 161-162:

ՏԵՏԻ ԺԱՄՈՒ ԵՒ ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐԻ (Ժամագիրք համառոտեալ): Ամստերդամ, տպագր.

Ավետիս Դլիճենցի, տպ. Ս. Էջմիածնի և Ս. Սարգսի. 1661:

95 էջ: Տասներկուծալ: Մի քանի փորագիր փոքր պատկերներ:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՈՒՆԻ:

ՍՂՄ: ԱՀԳ: ԱԱ: ՕԲԳ: ՎԱԼ: ՀԳ 7 էջ լուս.:

Զ Մատ. 233, Պատմ. 100: Ղ հտ. 1, 854: Լ հտ. 1, 263: Թ 164: ԱԼ 110-111:

ԾԱՆՈԹ.՝ Նկարագրությունը կատարված է ըստ Ա. Ղազրկյանի («Հայկ. նոր.մատ.»): Նրա տեսած օրինակը եղել է սկզբից թերի, սկսվել է «Հաւատովխոստովանիմ» աղոթքով:

ՍԱՂՄՈՍԱՐԱՆ: Ամստերդամ, տպագր. Ավետիս Դլիճենցի և Կարապետ Անդրիանացու,

տպ. Ս. Էջմիածնի և Ս. Սարգսի, 1661-1662:

ՏԻՏՂԹ.՝ ՍԱՂՄՈՍ Դաւթի մարգարէի որ և Սաղմոսարան յորջորջի: 762 էջ:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՈՒՆԻ:

ՍՂՄ: ԵՍՀՄ: ԱՀԳ: ԱԱ: ԲԲԳ: ԲԹ:

Զ Մատ. 598-601, Պատմ. 100-101: Լ հտ. 1, 263: ԱԼ 111: ԱԳ «Միոն», 1966, N 1-2, էջ151-153,

ԾԱՆՈԹ.՝ Նկարագրությունը կատարված է ըստ Գ. Զարբհանալյանի («Հայկ.մատ.») և «Միոն» ա մսագրի (1966, էջ 151153):

ԿԱՐԱՊԵՏ ԱՆԴՐԻԱՆԱՅԻ: ԱՅԲԲԵՆԱՐԱՆ: Ամստերդամ, տպ. Ս.Էջմիածնի և Ս. Սարգսի, 1662:

ՏԻՏՂԹ.՝ Տեառն Ոսկանի հռետորապետի եւ թարգմանչի սորին աշակերտէախմար Կարապետ է Ադրիանացոյ, որդւոյ Յօհաննիսի քահանայի, սահմանեցաւգիրքս այս վ[ա]ս[ն] վարժման մանկան ց տղայոց եւ կուսից աղջկանց, այլ եւ արանցեւ կանանց առ հասարակ, ընթերցման եւ ուսման սիրո ղաց եւ հետեւողաց, զորտուինք ի ձեռս ամենեցուն իբրեւ զբանալի ա[ստու]ծային յարկաց, հնոց եւ ն որոց եւ Կտակարանաց, զոր ոք ծարաւին ուսման, եւ որոց պիտոյանայ ի դէպ ժամուուսուցին:

Արդ տպեցաւ սա ի թուականին որ ի Ք[րիստոս]է ՌՈԿԲ եւ Հայոց ՌՃԺԱ

ամսոյն Յուլեայ ԻԲ: Ի հայր[ա]պետու[թ]ե[ան] Ս[ր]բ[ոյ] Աթոռոյն Էջմիածնի ՏեառնՅակօբայ Զուղայ եցոյ, ի քաղաքն յԱմստերդամ ներ տպագրատան նոյն Սուրբէջմիածնի եւ Ս[ուր]բ Սարգսի, ոչ վաս ն վաճառման, այլ ձրի եւ ի փառս Ք[րիստոս]իտացի ում եւ կարիք լիցի:

72 էջ:

ՍՂՄ թերի: ՕԲԳ:

ԼՍ «Հասկ», 1970, N 9-10, էջ: 377:

ԾԱՆՈԹ.՝ Նկարագրությունը կատարված է Լ. Մինասյանի «Հայ հնատիպ գրքի մատենագիտական ցուցակը և մի քանի նորահայտ գրքեր ու այլ ծանոթություններ» հոդվածից («Հասկ»):

ԺԱՄԱԳԻՐՔ: Ամստերդամ, տպագր. Ավետիս Դլիճենցի և Կարապետ Անդրիանացու, տպ. Ս. Էջմիածնի և Ս. Սարգսի, 1662-1663:

ՏԻՏՂԹ.՝ Կարգաւորութիւն հասարակաց աղօթից. եկեղեցեաց հայաստանեայց: Որ կատարի ի մէջ գիշերի. ի դէմս հօր աստուծոյ: Արարեալ լուսատրչին Գրիգորի. եւ Սահակայ հայրապետի: և մեսրոպայ վարդապետի: Եւ գիւտայ: և Յօհաննու մանդակունոյ: Cum Licentia Superiorum.

624 զարդափակ էջ: Տասներկուծալ: Մի քանի փորագիր պատկեր: Տպագրված է: Բնագիրը՝ միջակ, խորագրերը՝ խոշոր բոլորագրերով:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՈՒՆԻ:

ՍՂՄ: ԱՀԳ: ԱԱ: ՕԲԳ: ՀԳ 6 էջ լուս.:

Զ Մատ. 223-224, Պատմ. 101-102: Ղ. հտ. 1, 825826: Թ 164: ԳԼ 99-100: Ե «Փ», 1881, N 4, էջ 10: ԱԼ 111: ԱՍ 74:

ԾԱՆՈԹ.՝ Նկարագրությունը կատարված է ըստ Ա. Ղազիկյանի («Հայկ. նորմատ.»):

ՍԱՂՄՈՍԱՐԱՆ: Ամստերդամ, տպագր. Կարապետ Անդրիանացու, տպ. Ս. Էջմիածնի և Ս. Սարգսի, 1664:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՈՒՆԻ:

ՀԳ վերջին էջի և հիշատակարանի լուսապատճեն: ՍՂՄ թերի օրինակ: ԲԹ: ԱՀԳ: ԱԱ: ՓՄԳ: Զ Մատ. 601, Պատմ. 103: Թ 164: ԳԼ 100: Ե «Փ», 1881, N 4, էջ 10: ՏՊ «Բ», 1906, N 3, էջ 55: ԱՍ 80:

ԾԱՆՈԹ.՝ Նկարագրությունը կատարված է Մ. Բարիքյանի ուղարկած գրքի հիշատակարանի լուսապատճենից:

ՇԱՐԱԿՆՈՑ: Ամստերդամ, տպագր. Կարապետ Անդրիանացու և Ոսկան Երեւանցու, տպ. Ս. Էջմիածնի և Ս. Սարգսի, 1664-1665:

ՏԻՏՂԹ.՝ Շարա/կնոց/ Երաժշտական երգեց/մունք հոգևորականք./ ա[ստուա] ծայնոց և երջանկաց./ սրբոց վարդապետաց./ հայոց թարգմանչաց/ ցկարգաւորութի[ւն]ս եկե/ղեցոյ վայելչացու/ցանողաց:/ Ի թուոյն Ք[րիստոս]ի ռոկոյ:/ Եւ ի հայոց ոճժգ /յօգոստոսի ամսոյ ժոյ:/ ի տպարան ս[ուր]բ Էջմիած/նի և ս[ուր]բ Սարգսի որ յամս/դէլօսամի: երկր[որ]դում /ավուր վեր[ա]փոխման օտ/նի տիրամօր կուսի:/

779 էջ: 12 ծալ, Գ մամուլը ութածալ: Մամուլանիշերը հայատառ և արաբական թվանշաններով: Շարվ. Չափը 12X7.2 սմ: Տիտղոսաթերթը խորանի մեջ: Երաժշտական խազերով և լուսանցանիշերով: 49 փորագիր պատկեր: Գլխագարդեր, վերջագարդեր, լուսանցագարդեր և զարդագրեր: Բնագիրը 10 կետաչափի բոլորագրով, օգտագործված են նաև գլխագրեր և նոտրգիր:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՈՒՆԻ:

ՀԳ 153 առանց տիտղոս., 701 սկզբից 6 էջ պակաս, 1206: Մ 461, 1249-1252, 1274: ԳԱԹ 11427 սկզբից պակասը 6 էջ: ՊԹ 124 թերի, 438 առանց տիտղոս., 592: ԱԿԳ: ԷՎ: ՍՂՄ: ՎՄՄ: ԱՀԳ: ԵՍՀՄ: ՆՋԱՎ: ՇՊ: ՓՍԺԳՀ: ՓԱԳ: ՓՊԱԳ: ՊԱՊ: ԱԲ: ՀՀ: ԶՊ: ՌՄ: ՎԱԼ: ՀՍԱՄ: ՏԿ: ԱՏԽ: ՓՄԳ: ԼՄԳ:

Զ Մատ. 512-513, Պատմ. 113: Լ հտ. 1, 264: Թ 165: ԳԼ 100-102: Ե «Փ», 1881, N 4, էջ 10: ՏՊ «Բ», 1906, N 3, էջ 55-58: ԱԼ 114: ՄԱԿ 138: ԱԳ «Սիոն», 1967, N3-4, էջ 165-166:

ԾԱՆՈԹ.՝ Հանր. գրադարանի N 701 օրինակի վերջին պահպանակը բոլորագիր ձեռագիր է, վերջին էջի դարձերեսին կան ՌՃԾԴ (1705) և ՌՃԿԶ (1717) թվականները կրող ձեռագիր հիշատակարաններ:

ԱՅԲԲԵՆԱՐԱՆ ԵՒ ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ: Ամստերդամ, տպագր. Ոսկան Երևանցու, տպ. Ս. Էջմիածնի և Ս. Սարգսի, 1666:

ՏԻՏՂԹ.՝ ՀԱՆԴԵՐՁ /ԱՍՏՈՒԾՈՎ:/ Գիրք այբուբենից՝ յաղագս նորեկ /տղայոց՝ եւ մանկանց անկրթից. նաեւ ա/րանց դեռևս ոչ ուսելոց, որոց լիցի /օժանդակ հասանիլ իկատարումն./ կրթութե[ան], և ի վարժումն/ ճահապէս ընթերցո/ղութեան:/ Յօրինեալներ տպարանում սրբոյ Էջմիածնի./ եւ սրբոյն Սարգսի զօրավարի. Յամս/դէրտամքաղաքի:/ Ի ներ թուում փրկչին, 1666./ Իսկ Հայոց, ՌՃԺԵ./ յունվարի Գ./

64 էջ: Ութաձալ, մամուլանիշերը հայատառ: Գրքի մեծությունը՝ 12,5X10 սմ:2 փորագիր պատկեր 2 և 33 էջերում: Բնագիրը բոլորագրով, օգտագործված են նաև գլխագրեր և նոտրգիր:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՈՒՆԻ:

ՀԳ մանրաժապավեն: ՍՂՄ: ԼՄԳ: ԿՄ: ՊՔԳ: ՍԱԳ: ՕԲԳ: ԳԲ: ԱՀԳ:

Զ Մատ. 26, 714, Պատմ. 104: Ղ հտ. 1, 131: Լ հտ. 1, 267: Թ 165: ԳԼ 102: Ա. հտ. 1, 699: Ե «Փ», 1881, N 4, էջ 10: ՏՊ «Բ», 1906, N 3, էջ 56-57: ԱԼ, 114: ԱՍ 80:

ԾԱՆՈԹ.՝ Նկարագրությունը կատարված է գրքի մանրաժապավենից, որը հանրային գրադարանին է ուղարկել Հ. Ն. Տեր-Ներսեսյանը: Ա. Ղազիկյանի («Հայկ, նոր մատ.» էջ 131): Տեսած օրինակը կազմակից է եղել նույն թվականին տպագրված Ոսկան Երևանցու «Քերականութեանը»: Գ. Զարբեհանյանը իր մատենագիտության մեջ «Քրիստոնէական»ը նշել է երկու անգամ՝ Այբբենարանի հետ (էջ 26) և առանձին (էջ 714):

ՈՍԿԱՆ ԵՐԵՒԱՆՑԻ: ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ: Ամստերդամ, տպագր. Ոսկան Երևանցու, տպ. Ս. Էջմիածնի և Ս. Սարգսի, 1666:

ՏԻՏՂԹ.՝ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ./ ԳԻՐՔ/ Համառօտիք ծայրաքաղ արարեալ /Յաղագս մանկանց. / եւ նորավարժից/ կրթութե[ան]. Ի տառս մատենից/ եւ ի գիտու[թ]ի[ւն]ս մասանց բանի, ըստ քերթութեան /արհեստի:/ Տպագրեալ ի տպարանի սրբոյ Էջմիածնի, /եւ սրբոյն Սարգսի զօրավարի: /Յամի Փրկչին, 1666, եւ ի հայոց թուա/կանի, ոՃ եւ ժ եւ եի. Փետրվարի, ժբ./ յԱմստերդամ քաղաքի:/

112 էջ: Ութաձալ, մամուլանիշերը արաբական թվանշաններով և հայատառ: Շարվ. չափը՝ 10,2X7,8 սմ: Տիտղոս. վրա զարդանկար, դարձերեսին փորագիր պատկեր: 1 վերջագարդ գրքի

վերջում և զարդագրեր: Բնագիրը 10 կետաչափի բոլորագիր և նոտրգիր, օգտագործված են նաև գլխագրեր:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՈՒՆԻ:

Մ 305, 306: ՎՄՄ: ՄՂՄ: ԱՀԳ: ԿՄ: ՕԲԳ: ՓՄԳ:

Զ Մատ. 700, Պատմ. 111: Ղ հտ 131-132: Լ հտ. 1, 269: Թ 166: Ե «Փ», 1881, N 4, էջ 10:ՏՊ «Բ», 1906, N 3, էջ 56: ԱԼ 114:

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆԶ: Ամստերդամ, տպագր. Ոսկան Երևանցու, տպ. Ս.Էջմիածնի և Ս. Սարգսի, 1666-1668:

ՏԻՏԴԹ.՝ Ա[ԱՏՈՒԱ]ԾԱՇՈՒՆԶ /ՀՆՈՑ ԵՒ ՆՈՐՈՑ ԿՏԱԿԱ/ՐԱՆԱՑՆԵՐ ՊԱՐՈՒՆԱԿՕՂ. ՇԱՐԱ/ԿԱՐԳՈՒԹԵԱՄԲ ՆԱԽՆԵԱՑՆ/ՄԵՐՈՑ ԵՒ.ՃՇՄԱՐՏԱՄԻ/ՐԱՑ ԹԱՐԳՄԱՆԶԱՑ:/ Իսկ զկնի հրամանաւ վեհափառին Տեառն Յակօբայ /Հայոց Կաթողիկոսի գլխակարգեալ և տնատեալ ըստ Դաղմատա/ցուցն. նա և զհամաձայնութի[ւն] հանուրց գրոց Ա[ստուա]ծաշնչից ընդ /իրեարս առընթեր կարգեալ ամենեցուն. նուաստի /ումեմն բանի Տ[եառ]ն սպասաւորի. Ոսկանի /Երևանեցոյ:/ ՅԱՄՍՏԷՐԴԱՄ:/ Ներ Տպարանում սրբոյն Էջմիածնի. և սրբոյն Սարգսի գորա/վարի, ի Թուում փրկչին, 1666, Իսկ Հայոց./ ոճժե. նամսեանն մարտիմետասանի:/

8 չհ, 628 (ՈԻԸ), 834 (ՊԼԴ) (=1470) երկայուն էջ 1: Քառածալ, մամուլանիշերը հայատառ և արաբական թվանշաններով: Շարվ. չափը՝ 21X14,7 սմ: Տիտղոսաթերթը զարդափակ: Էջախորագրերով և լուսանցանիշերով: 160 փորագիր պատկերփորագրողի Քր. վան Զիխեմի անվանատառերով (CVS): Գլխագարդեր, վերջագարդեր, լուսանցագարդեր և զարդագրեր: Բնագիրը 10 կետաչափի բոլորագրով, օգտագործված են նաև նոտրգիր և գլխագրեր:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՈՒՆԻ:

ՀԳ 441. 434 սկզբից և վերջից թերի. 484, 637, 899, 4114 սկզբից և վերջից թերի. 4116 վերջից թերի. 4398, 4399: Մ 900-910, 977: ԳԱԹ 15091, 15092: Թ. Ազատյանիֆոնդ 4183 քայքայված: ՊԹ 392, 393, 528, 645: ԱԿԳ: ԱԻԳ: ՍՀ: ԳԱՀԳԳ: ՊԱ:ՎԳԱՊԻԳ: ԹՀԳ: ԲԳԱՊԻԳ: ԷԳ: ԱԺԻԼՄ: ՄՂՄ: ՎՄՄ: ՍՍԽԵ: ՍՍԽ ԴԳ: ՊԱՊ:ՄԳԱԼ: ԵՍՀՄ: ՆԶԱՎ: ԱՀԳ: ՓՊԱԳ: ՓԱԳ: ՓՄԳ: ՕԲԳ: ԲԹ: ՌԱԳ: ԲԱՄ: ԱԱՄ: ՄԲ:ՀՀՈՎ: Վ Տ: ԳՀ: ԱՇ: ԿԿՄ: ԿՄ: ԼՀ: ՀՀ: ԶՊ: ԳՐՀ: ԲՀԿ: ՓՆՎ: ԳՀԳ: ԳԵԳ: ԼԱՀԳ: ԼԱԳ:ԶՄՄ: ՊՖ:

Զ Մատ. 55-57, Պատմ. 108-109: Ղ հտ. 1, 206-212, Լ հտ. 1, 268: Թ 165-166: ԳԼ 102-106: Ե «Փ», 1881, N 4, էջ 11: ՏՊ «Բ», 1906, N 3, էջ 58-60: ԱԼ 114-115: Դ «Տ», 1963, N 2, էջ89: ԱԳ «Միոն», 1967, N 3-4, էջ 166-170: Գալ «ՀԱ», 1914, էջ 15-16: Կ-Ո «Էջմ.», 1966 էջ168-75:

ԾԱՆՈԹ.՝ Զ. Պտուկյանը ուղարկել է իր ունեցած Ոսկանյան Աստվածաշնչիմանրաժապավենը. որի շնորհիվ պարզվել է, որ այդ օրինակի մեջ Նոր Կտակարանը 26 էջով պակաս է, այսինքն՝ ոչ թե 834 էջ է, ինչպես նշված է ներկա նկարագրության մեջ, այլ 808 էջ:

Համեմատությունից պարզվեց, որ Զ. Պտուկյանի օրինակում բացակայում են «Աղօթք Մանասեի արքայի Յուդայի» և «Գիրք Եղրասայ չորրորդ» մասերը, որոնք մեզ հայտնի օրինակներում գտնվում են 719-744 էջերում: Որոշ տարբերություն կա նաև հիշատակարանում (ավելի մանրամասն տես՝ Ք. Կորկոտյան, Ն. Ոսկանյան՝ հայերեն Աստվածաշնչի առաջին տպագրությունը և նրա տարբերակը :- «Էջմիածին», 1966, N ԺԱ-ԺԲ, էջ 168-175):

ՄԱՂՄՈՍԱՐԱՆ: Ամստերդամ, տպագր. Ոսկան Երևանցու, 1666:

ԱՀԳ(°):

Զ ցուց.: ԱՍ 83:

ԾԱՆՈԹ.՝ Տեղեկությունը քաղված է Ա. Սարուխանից («Հոլլանդան եւ հայերը», էջ 83) և Գ. Զարբհանայանից («Պատմ. հայկ. Տպագր». գրքի վերջին ժամանակագրական ցուց.): Գ. Զարբհանայանը նշել է 1666 թվականին տպագրված երկու Սաղմոս, մեկը՝ Կարապետ Անդրիանացու, մյուսը՝ Ոսկան Երևանցու: Հավանական է թվում 1866-ին միայն մեկ Սաղմոսարանի տպագրությունը:

ԺԱՄԱԳԻՐՔ: Ամստերդամ, տպագր. Ոսկան Երևանցու, տպ. Ս. Էջմիածնի և Ս. Սարգսի, 1667:

Ա ՏԻՏՂԹ.՝ ԱՂՕԹ ՄԱ/ՏՈՅՅ ԵԻ ԺԱ/ՄԱԳԻՐՔ./ Ի Հայրապետութեան /Տեառն Յակոբայ/ Կաթողիկոսի. /Սրբոյ/ Էջմիածնի: /Յամստէլօտամում:/ Ի թուոյն Ք[րիստոս]ի. 1667: Եւ /հայոց ոճժգ, փետրվարի /ամսոյ. քսան:/

Բ ՏԻՏՂԹ.՝ ԿԱՐԳԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆ /ՀԱՍԱՐԱԿԱՅ ԱՂՕ/ԹԻՅ ԵԿԵՂԵՑԵԱՅ /ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՅ: / Արարեալ Սրբոյ Լուսաւորչին/ Գրիգորի, և Իսահակայ Հայրա/պետի, և Մեսրօպայ Վարդա/պետի. և Գիւտայ. և Յօհան/նու Մանդակունւոյ:/

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՈՒՆԻ:

275 էջ: Տասներկուծալ: Միջակ գրերով: Թուխ թղթով:

ՀԳ 4 էջ լուսանկար: ՎՄՄ: ՍՂՄ: ԵՍՀՄ: ԱՀԳ: ՓՊԱԳ: ԱԲ: ՀԿՄ: ԳԵԳ: ԶՄՄ: ՊՖ:

Զ Մատ. 24, 224, Պատմ. 111, Ղ հտ. 1, 826-827, Թ 166: ՏՊ «Բ», 1906, N 3, էջ 57: ԱԼ117, ԱՍ 83:

ԾԱՆՈԹ.՝ Գիրքը մատենագիտական աղբյուրներում հիշատակվում է տարբեր անուններով: Գ. Զարբհանայանը իր «Հայկ. մատ.» սկզբի ժամանակագրական ցուցակում և բուն մատենագիտության մեջ (էջ 224) հիշատակում է իբրև ժամագիրք մեծ, Աղօթամատոյց և ժամագիրք (էջ 24), Ա. Ղազիկյանը «Հայկ. նորմատ.. մեջ՝ ժամագիրք (էջ 826), Թեոդիկը «Տիպ ու տառ»-ում՝ ժամագիրք մեծ (էջ166) և այլն:

Նկարագրությունը կատարված է գրքի տիտղոսաթերթերի և հիշատակարանի լուսանկարներից, որոնք հանր. գրադարանին է ուղարկել Զ. Պտուկյանը, ինչպես և Ա. Ղազիկյանի «Հայկ. նոր մատ.»-ից:

ԳԻՐՔ ԱՂՕԹԻՅ: Ամստերդամ, տպագր. Ոսկան Երևանցու, տպ. Ս.Էջմիածնի և Ս. Սարգսի, 1667:

ՏԻՏՂԹ.՝ ԳԻՐՔ /ԱՂՕԹԻՅ:/ Մտածութիւնք Մաղթո/ղականք. / Ի չարչարանս Տ[եառ]ն Յ[իսուս]ի և ի տիրա/մայրն Մարիամ./ Տպագրեալներ գործարանում սրբոյ Էջ/միածնի. և սրբոյն Սարգսի /գօրավարի:/ Յամստէլօղամի: / Ի թուի փրկչին, 1667.ին. յԱմ/սեանն մայիսի. 11. իսկ հայոց./ ոճժգ. ին: Մեհեկի. իթ:/

66 էջ: Ութածալ, մամուլանիշերը հայատառ: Շարվ. չափը 10,5X6,3սմ: Տիտղոսաթերթի վրա զարդանկար:1 փորագիր պատկեր, 1 վերջագարդ և 1 զարդագիր: Բնագիրը 12 կետաչափի բոլորագրով, օգտագործված են նաև նոտրգիր և գլխագրեր:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՈՒՆԻ:

ՎՄՄ: ՄՂՄ: ԱՀԳ: ԵՍՀՄ: ՊՔԳ:

ԱՍ 83: Ե «Փ», 1881, N 4, էջ 10:

ՄԱՇՏՈՑ: Ամստերդամ, տպագր. Ոսկան Երևանցու, տպ. Ս. Էջմիածնի և Ս.Սարգսի, 1667:

ՏԻՏՂԹ.՝ ԳԻՐԳ ՍՐԲՈՅՆ /ՄԱՇՏՈՑԱՅ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ/ Արարողութիւնք հանապազ որդեան եկե/ղեցեաց հայաստանեայց: Պարունակող եօ/թեանցգլխաւորաց խորհրդունակ սրբազնա /գործութեանց, և այլոց մասնաւորաց պաշ/տամանց հաստատեցելոց ի հնագունիցհարցն/ սրբոց առ իլրումն հոգեկանինհարկաւորութեան. և մարմնակարին պիտանացութեան, սահմանագրեցեալ օժան/դակութեամբ հոգւոյն:/ սրբոյ:/ Տպագրեցեալ ի տպարանի սրբոյ Էջմիածնի. և/ սրբոյնՍարգսի զօրավարին./ ի Հայրապետութե[ան] Տեառն Յակոբայ/ Կաթողիկոսի ՍրբոյԷջմիածնի:/ Ծախիւք և սրբագրութեամբ Ոսկանայ, վարդա/պետի և ԱրքիԵպիսկոպոսի Երևանեցւի:/ Ի ՅԱՄՍՏԷԼՕՐԴԱՄԻ:/ Ի թոյլ փրկչին: 1667. դեկտեմբերի. 11:/ Իսկ ըստ հայոց. 1116. դեկտեմբերի 1:/

315, 68 =383) էջ: Տիտղոսաթերթը չի համարակալված: Ութածալ, մամուլանիշերը հայատառ և արաբական թվանշաններով: Շարվ. չափը՝ 15,2X9,2 սմ: Բնագիրը էջախորագրերով: 1 փորագիր պատկեր տիտղոսաթերթի դարձերեսին: Գլխագարդեր, վերջագարդեր, զարդագրեր և լուսանցագարդեր: Բնագիրը 12 կետաչափից մեծ բոլորագրով, օգտագործված է նաև նոտրգիր (միայն տիտղոսաթերթի վրա) և գլխագրեր:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՉՈՒՆԻ:

ՀԳ 215 պակասավոր օրինակ, 838, 882 պակասում է «Աւետարանքս բժշկութեան»ը, 4178 պակասում են՝ 61-129, 255-256 էջերը, 315 էջից հետոձեռագրով Մաշտոցի կանոնները և ապա նոր էջակալություն: Մ 1160, 1162, 1600, 5130: ՊԹ 462 թերի: ՎՄՄ: ՄՂՄ: ԵՍՀՄ: ԱՀԳ: ՓԱԳ: ԱՆ: ԳՀ: ԱՄ: ՀԼՎ: ԳԱՊ: ՊԱՊ:ՀԿՄ: Զ Մատ. 400, Պատմ. 111, Ղ հտ. 1, 1782-1783: Թ 166: ԳԼ106: ՏՊ «Բ», 1906, N 3, էջ58: ԱԼ 117:

ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ: Հայ. և լատին. լեզ.: Ամստերդամ, 1667:

ՏԻՏՂԹ.՝ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ/ Քրիստոնէական:/ DOCTRINA/ CHRISTIANA,/ARMENICE,/ In L atinum verfa, et publicata /a`/բ սստ [մղղսի] M. THEODOROPETRAEO, /Linguarum Orientalium Pro-/pagatore./ AMSTELODAMI,/ Impensis Auctoris, et Typis Armeniorum./ .....

10 չի, 72 (=82) էջ: Տասներկուծալ, մամուլանիշերը լատինատառ: Շարվ. չափը՝ 12X7 սմ: Գիրքը հայերեն և լատիներեն: Լուսանցանիշերով: Վերջագարդեր, զարդագրեր: Բնագիրը մոտ 12 կետաչափի բոլորագրերով, օգտագործված են նաև նոտրգրեր և գլխագրեր:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՉՈՒՆԻ:

ՀԳ 1949, ՊԹ 449: ՄՇԿԳ: ՓԱԿԼՎ: ԱՀԳ: ԲԹ: ՄՔԳ: ՉՀ: ՕԲԳ: ՓՆՎ: ՓՄԳ: ԱԽ: ՊՀ:

ԾԱՆՈԹ.՝ Գրքում չի նշված տպարանի անունը: Հայերեն բնագրի համար օգտագործված են Ոսկանյան տպարանի տառերը:

ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ԸՍՏ ՀԱՅՈՑ: Հայ. և լատին. լեզ.: Ամստերդամ, 1667:

ՏԻՏՂԹ.՝ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ, / Քրիստոնեական ըստ Հայոց / Արտադրեալ առձուսայեցիս /միջ նորդուրեամբ, / ԿԱՐԱՊԵՏԻ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ, / Անդրիանացոյ: /ն/ԹԵՈՂՈՐՈՍԵԱՆ ՊԵՏՐՈՍԻ /ՍԻՄՊՐԻ:/ Յամսդէլօտամի:/ Ծախիւք և տպագրութեամբ թարք/մանողաց:/ Յամին Ք[րիստոս]ի. 1667: Եւ հայոց:/ ՌՃԺԳ:/

Մ 1094: ՊԹ 432: ՊՀ: ՄԼԳ: ՎՄՄ: ՍՂՄ: ՆՋԱՎ: ԿՄ: ՓՆՎ: ՓՊԱԳ: ՄՔԳ: ՆՅՀԳ:ԲԹ: ՕԲԳ:
Զ Մատ. 715, Պատմ. 111: Ղ հտ. 1, 159: Թ 166: Ե «Փ», 1881, N 4, էջ 11: ՏՊ «Բ», 1906, N 3, էջ 57-58:
ԾԱՆՈԹ.՝ Գրքում չի նշված տպարանի անունը, սակայն Գ. Զարբհանայանը («Պատմ. հայկ. տպագր.») և Թեոդիկը («Տիպ ու տառ») այնհիշատակում են իբրև ոսկանյան տպագրություն:

ԱՅԲԲԵՆԱՐԱՆ ԵՒ ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ: Ամստերդամ, տպագր. Ոսկան Երևանցու, տպ.

Ս. Էջմիածնի և Ս. Սարգսի, 1668:

ԱՀԳ (՝):

ԱՍ 83:

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆ: Ամստերդամ, տպագր. Ոսկան Երևանցու և Կարապետ Անդրիանացու, տպ. Ս. Էջմիածնի և Ս. Սարգսի, 1668:

ՏԻՏՂԹ.՝ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆ /ՄՐԲՈՅ/ ԱԻԵՏԱՐԱՆԻ /ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ/ ՅԻՍՈՒՍԻՔՐԻՍ/ՏՈՍԻ:/ Յամսդէլօտամում:/ Ի թուին փրկչին. 1668. փետր/վարի. 10./ Իսկ ըստՀայոց ՌՃԺԵ:/ Տրէի. իե:/

934 էջ: Տասներկուծալ, մամուլանիշերը հայատառ Շարվ. չափը՝ 12,4X6,5 սմ: Էջախորագրերով և լուսանցանիշերով: Տիտղոսաթերթի վրա տպարանի նշանը: 26 փորագիր պատկեր: Գլխագարդեր, վերջագարդեր և զարդագրեր: Բնագիրը 12 կետաչափի բոլորագրով, գտագործված են նաև նոտրգիր և գլխագրեր:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՈՒՆԻ:

ՀԳ 184, 904, 518 միայն ավետարանները. 694, 3459, Մ 682, 961, 962, 963, 965:

ԷԹ: ԷՎ: ՄՇԿԳ: ՎՄՄ: ՎԱԳ: ՍՂՄ: ՕՍԱԵ: ԳՀԳ: ԵՍՀՄ: ՆՋԱՎ: ՆՋՍԳԼԵ: ԿՄ: ԱՀԳ:ՓՊԱԳ: ՓԱԿԼՎ: ԲԹ: ՕԲԳ: ՄՋՌԳ: ՀՀ: ԶՊ: ՓՆՎ: ՀԹՏԹ:

Զ Մատ. 502: Ղ հտ. 1, 273: Լ հտ. 1, 268: Թ 166: ԳԼ 106: Ե «Փ», 1881, N 4, էջ 11: ՏՊ«Բ»,1906, N 3, էջ 61: Դ «Տ», 1963, N 2, էջ 91: ԱԳ «Սիոն», 1967, N 5-6, էջ 254-255:

ԾԱՆՈԹ.՝ Նոր Կտակարանի այս առաջին հրատարակության մեջօգտագործված են 1666-1668-ին տպված Աստվածաշունչի (Նոր Կտակարանի մասի) նկարներն ու զարդերը:

ՏՕՄԱՐԱՅ ԳԻՐՔ: Ամստերդամ, տպագր. Ոսկան Երևանցու, տպ.Ս.Էջմիածնի և Ս. Սարգսի, 1668:

ՏԻՏՂԹ.՝ ՏՕՄԱՐԱՅ /ԳԻՐՔ:/ Հայոց Հոսմայեցոց/ և /Պարգատոմար:/ ընդ որոց և /Տաղ Յովասափ ու:/ Մարմնախա/դաց. և Երագահան:/ Յամսդէլօտամի:/ ՅամինՔրիստոսի 1668:/ Հայոց թուոյ ոճԺԵ:/

36, 260 (=296) էջ: Ութածալ, մամուլանիշերը հայատառ և արաբական թվանշաններով:

Շարվ. չափը՝ 9,5X5,8 սմ: Տիտղոսաթերթին զարդանկար: Բնագիրը լուսանցանիշերով:

Գլխագարդեր և զարդագրեր: Բնագիրը մոտ 12 կետաչափի բոլորագրով, օգտագործված են նաև

նոտրգիր և գլխագրեր:

ՀԳ 1029: Մ 31, 32: ՄԼԳ թերի: ՎՄՄ: ՍՂՄ: ԵՍՀՄ: ԱՀԳ: ՕԲԳ: ԵՀ:

Զ Մատ. 676, Պատմ. 112: Լ հտ. 1, 275: Թ 166: ՏՊ «Բ», 1906, N 3, էջ 60: ԱԼ 118: ԱԳ«Միոն», 1967, N 5-6, էջ 254:

ՏՕՄԱՐԱՑ ԳԻՐՔ: Ամստերդամ, 1668:

ՏԻՏՂԹ.՝ ՏՕՄԱՐԱՑ /ԳԻՐՔ:/ Հայոց Հոռոմայեցոց/ և/ Պարզատումար:/ ընդ որոց և /Տաղ Յովասա փու: Մարմնախա/դաց. և Երագահան:/ Յամսղէլոտամի:/ ՅամինՔրիստոսի 1668:/Հայոց թուոյ. ոճժէ:/ 32, 206 (=238°) էջ: Ութածալ, մամուլանիշերը հայատառ և արաբական թվանշաններով: Գլխագարդեր, վերջագարդեր և զարդագրեր: Բնագիրը բոլորագրով, օգտագործված են նաև նոտրգիր և գլխագրեր:

ԵՍՀՄ: ՕԲԳ: ՎՄՄ ՀԳ 18 էջ լուս.:

Զ Մատ. 676:

ԾԱՆՈԹ.՝ Նկարագրությունը կատարված է գրքի լուսանկարներից, որոնք հանր. գրադարանին են ուղարկել Երուսաղեմի Ս. Հակոբյանց մատենադարանից Վիեննայի Մխիթարյան մատենադարանից:

Այս հրատարակությունը նույն թվականի Ամստերդամի Տումարաց գրքի (N67) տպագրությունից տարբերվում է էջերի քանակով, շարվածքով ու զարդերով:

ՄՈՎՍԷՍ ԽՈՐԷՆԱՑԻ: ԱՇԽԱՐՀԱՅՈՅՑ:... ԱՂՈՒԷՍԱԳԻՐՔ: Ամստերդամ, տպագր. Ոսկան Երևանցու, տպ. Ս. Էջմիածնի և Ս. Մարգսի, 1668:

ՏԻՏՂԹ.՝ ԳԻՐՔ /ԱՇԽԱՐՀԱՅ/ ԵԻ/ ԱՌԱՍՊԵԼԱԲԱ/ՆՈՒԹԵԱՆՅ./ Որէ /ԱՂՈՒԷՍԱԳԻՐՔ:/ ի Հայ րապետութե[ան] Տեան/ Յակօբայ Կաթուղիկոսի /ՍրբոյԷջմիածնի: /Յամսղէլոտամում:/ Ի Թուոյ Փրկչին 1668:/ Եւ Հայոց ոճժէ. Հոկտեմբերի /ամսոյ մէկ:/

88, 224 (=312) էջ: Ութածալ, մամուլանիշերը հայատառ և արաբական թվանշաններով: Շարվ. չափը՝ 9,8X5,9 սմ: Աղվեսագրքի լուսնացքներում առակները համարակալված են հայատառ թվանշաններով: 2 գլխագարդ, 1 լուսանցագարդ և 2 զարդագիր: Բնագիրը 10 կետաչափի բոլորագրով, օգտագործված են նաև գլխագրեր և նոտրգիր:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՈՒՆԻ:

ՀԳ 654, 657, 659 վերջից պակաս, 660 տիտղթ. չունի: Մ 74, 75, 440, 1868: ԳԱԹ15098, Թ. Ազատյանի ֆոնդ 7971: ՊԹ 217, 218 տիտղթ. չունի: ՊՀ: ԱԿԳ: ԷՎ: ԿՂ: ՎՏ:ՍՇԶԳ: ՍՂՄ: ՎՄՄ: ԵՍՀՄ: ԱՀԳ: ԿԿՄ: ՀԿՄ: ԿՄ: ԳԻ: ՄՔԳ: ՄԲ: ԲԱՄ: ՌԹԳ: ՎԿԳ:ՕԲԳ: ՀՔ: ՊՖ: ՈՒԱԳ: ՊՍՀԵ: ՀԱԿՈԲՀ: ԱՄ: ՓՆՎ: ԲՀԳԶ: ԲԹ: ԼԱՀԳ: ԶՄՄ: Զ Մատ. 272, 21: Ղ հտ. 1, 590, 2058: Լ հտ. 1. 271: Թ 166: Ա հտ. 1. 1025: Ե «Փ», 1881, N 4 էջ 11: ՏՊ «Բ», 1906, N 3, էջ 6061: ԱԼ 118: Դ «Տ», 1963, N 2, էջ 91: Մակ. 93: ԱԳ«Միոն», 1967, էջ 255-256:

ԱՌԱՔԵԼ ԴԱՎՐԻԺԵՑԻ: ԳԻՐՔ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆՅ: Ամստերդամ, տպագր. Ոսկան Երևանցու, տպ. Ս. Էջմիածնի և Ս. Մարգսի, 1669:

ՏԻՏՂԹ.՝ ԳԻՐՔ /ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆՑ./ Շարադրեալ/ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻՆ/ ԱՌԱՔԵԼՈՅԴԱՎՐԷ/ ԺԱՑԻՈՅ:/ Սակս դիպուածոց հայաստանեայց՝ և/ ևս գաւառին արարատոյ՝ և մասին գողթան/ գաւառի, սկսեալ ՚ի թուոյն հայոց. 1054. Էն./ մինչև յաւարտ պատմագրութե[ան]ս. այլև/ ՚ի յիշումն անեալ մասնաւորա/բար. աստի և անտի: Տպագրեալ ներ Տպարանում Սրբոյն Էջմիածնի./ եւ Սրբոյն Սարգսի զօրավարի:/ Իշայրապետութե[ան] Տեառն Յակօբայ Կաթուղիկոսի Սրբոյ Էջմիածնի:/ Եւ վերակացութեամբ Տեառն Ոսկանայ Երևան/ցոյ բանի սպասաւորի: /ՅԱՄՍԹԷԼՕԴԱՄՈՒՄ:/ Ներ թուոց փրկչին 1669. ին. Յուն/վարի/: Իսկ ըստ Հայոց. 1118. ին./ Սահմի. 29:/

650 էջ: Ութածալ, մամուլանիշերը հայատառ և արաբական թվանշաններով: Շարվ. չափը՝ 14,5X 8 սմ: Տիտղոսաթերթին զարդանկար: Էջախորագրեր, 1 գլխագարդ և զարդագրեր: Բնագիրը մոտ 12 կետաչափի բոլորագիր, օգտագործված են նաև գլխագրեր, տիտղոսաթերթի վրա նոտրագրեր:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՈՒՆԻ:

ՀԳ 234 տիտղթ. ընկած, 257, 962 տիտղթ. ընկած: Մ 323, 325328, 1653: ԳԱԹ 10593 սկզբի 4 էջը ընկած, Թ. Ազատյանի ֆոնդ 8069: ՊԹ 47, 131 քայքայված, 198, 586: ՏԿՂ: ԱԿԳ: ՊՀ: ՊԱ: ՎՏ: ԹՀԳ: ԱԺԻԼՄ: ՄՂՄ: ՎՄՄ: ԱՀԳ: ՕՍԱԵ: ՊԱՊ: ԿԿՄ: ՊԹՀԳՊՖ: ԵՍՀՄ: ՆԶԱՎ: ԿՄ: ՓԱԿԼՎ: ՓԱԳ: ՓՊԱԳ: ՀԲ: ՎՓ: ԷՓ: ԲԹ: ՕԲԳ: ՄՔԳ: ՄՍԳԳ: ՌԹԳ: ԲԱՄ: ՀՄ: ԳՀԳ: ԶՊ: ՏԿ: ԵԱ: ԱՏԻՆ: ՀԼՎ: ՀԹՏԹ: ԱՅ: ՄԻՆ: ՀԿՄ: ԲՀԿ: ԶՄՄ:

Զ Մատ, 48, Պատմ. 112: Ղ հտ. 1, 183-186: Լ հտ. 1. 231, 269: Թ 166: ԳԼ 106-107: Ահտ. 1, 1145-1146: Ե «Փ», 1881, N 4, էջ 11: ԱԼ 118: ԱԳ «Սիոն», 1967, N 5-6, էջ 257:

ՏՕՆԱՑՈՅՑ: Ամստերդամ, տպագր. Ոսկան Երևանցու, 1669:

ՏԻՏՂԹ.՝ ՏՕՆԱՑՈՅՑ/ՏԷՐՈՒՆԱԿԱՆ/ ՏՕՆԻՑ./ Նաև ամենայն սրբոց ըստպատշա/ճի աւուրց: /Զոր եղեալ է և սահմանեալ/ սրբոյն Իսահակայ հայրապետի/տիբստ արարողութեանցն/ հայկազնեայց/ ՚ի Հայրապետութե[ան] Տեառն/ Յակոբայ Կաթուղիկոսի/Սրբոյ Էջմիածնի:/ Ծախիւք և սրբագրութեամբ Ոսկա/նայվարդապետի և Արքի/Եպիսկոպոսի Երևանեցոյ:/ Յամսթէլօտամում/ ՚ի թուոյՓրկչին, 1669:/

273 էջ: Տասներկուծալ: Մամուլանիշերը հայատառ և արաբական թվանշաններով: Շարվ. չափը՝ 9,8X6 սմ: 11 փորագիր պատկեր: Պատկերների վրա փորագրչի՝ Քր. վան Զիխեմի անվան տառերը (CVS): Գլխագարդեր, վերջագարդեր, 1 լուսանցագարդ և զարդագրեր: Բնագիրը մոտ 12 կետաչափի բոլորագրով, օգտագործված են նաև նոտրագիր և գլխագրեր:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՈՒՆԻ:

ՀԳ 5129: Մ 60, 61 չհրկիզվող պահարան, 62 պակասավոր օրինակ: ՄՂՄ: ՎՄՄ: ՕՍԱԵ: ՊՔԳ: ԵՍՀՄ: ՀԿՄ: ԿՄ: ՓՆՎ: ՓՊԱԳ: ԲԹ: ԶՄՄ: Ի Տեղ, 1963, N2, էջ 66: ԱԳ Սիոն, 1967, N 5-6, էջ 256:

ՇԱՐԱԿԱՆՈՑ: Ամստերդամ, տպագր. Ոսկան Երևանցու և Պետրոս Զուղայեցու, տպ. Ս. Էջմիածնի և Ս. Սարգսի, 1669(1680-ական թթ.):

ՏԻՏՂԹ.՝ ՇՆՈՐՀՕՔ /ԱՄԵՆԱԶՕՐԻՆ Ա[ստուծոյ]: և ՈՂՈՐ/ՄՈՒԹ[եամբ] Տ[եառ]ն ՄԵՐՈՅ Յ[իսուս]ի Ք[րիստոս]ի: և /ՅՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹ[եամբ] ԸՈԳԻՈՅՆ ՍՐԲՈՅ /ՊԱՐԳԵԱՏՈՒԻ. ԸՍԿԻԶԲԵՆ ԵՂԱՔ ԵՐԱ-/ԺՇԱԿԱՆ ԵՐԳՄ ՇԱՐԱԿԱՆԱՑ ԳԵՂԵ-/ցիկ յօրինեալ ՚ի սրբոց մերոց վարդապետաց ՚ի

լուսաւորութիւն] եւ ի պայ/ծառաութիւն] եկեղեցեայց հայաստանեաց, ըստ աւուրց պատշաճին/ գտերունեացն. և զսրբոցն զօրհնութիւն]սըն. քաղուածովք եղաք զի/ միոք աշխատիցի որոնել. նաեւ զգիշերա պաշտօնսն. գտերուեաց եւ/ զմարտիրոսացն. եւ զաւուր պատշաճսն իւրսարօքն եղաք /կարգաւ:/ Տպեցեալ Յամսեղէլօտամում քաղաքի:/ Ի թուի Փրկչին: 1669-ն. Յամսեանն Յուլիսի իր:/ Իսկ Հայոց ՌՃԺԹ:/ և Քրիստոս]ի Փառք:Յաւիեանս:/ ԱՄԷՆ:

464 էջ: Քառածալ, մամուլանիշերը լատինատառ և հայատառ: Շարվ. չափը՝ 17,4X12 սմ: Տիտղոս արեթրի առաջին բառը զարդագրերով, վրան մեծ զարդ: 2 փորագիր պատկեր: Գլխազարդեր, զարդագրեր, վերջազարդեր և լուսանցազարդեր: Բնագիրը՝ 12 կետաչափի բոլորագրով, օգտագործված են նաև գլխագրեր:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՈՒՆԻ:

ՀԳ 596: Մ 1753 սկզբից 4 էջ ընկած: ՊԹ 508: ՍՂՄ: ՎՄՄ: ԱՀԳ: ԵՍՀՄ: ՆՋԱՎ:

Զ Մատ. 368-369, Պատմ. 112: Թ 166: ԳԼ 106, 136: Ե «Փ», 1881, N 4, էջ 11: ԱԼ 118:

ԾԱՆՈԹ.՝ 1669 թվականին Ոսկան Երևանցու կողմից սկսված այս Շարակնոց տպագրությունն ավարտվել է Եղիազար կաթողիկոսի օրով (գահակալել է՝ 1682-1691 թթ.):

ՏՕՆԱՅՈՅՑ: Ամստերդամ, տպագր. Ոսկան Երևանցու, 1669:

ՏԻՏԼԹ.՝ ՏՕՆԱՅՈՅՑ /ՏԷՐՈՒՆԱԿԱՆ/ ՏՕՆԻՑ./ Նաև ամենայն սրբոց ըստ պատ/շաճի աւուրց:/ ԶՈՐ եղեալ է և սահմանեալ սրբոյն /Իսահակայ հայրապետի ըստարա/րողութեանցն հայկազնեայց:/ / Ի Հայրապետութե[ան] Տեառն/ ՅակոբայԿաթողիկոսի /Սրբոյ Էջմիածնի:/ Ծախիւք և սրբագրութե ամ]բ Ոսկա/նայվարդապետի և Արքի/Եպիսկոպոսի Երևա/նեցոյ. / Յամսթէլօտամում./ Ի թուոյ փրկչին, 1669:/

272 էջ: Ութածալ, մամուլանիշերը հայատառ և արաբական թվանշաններով: Շարվ. չափը՝ 11,3X 6,3 սմ: Տիտղոսարեթրի վրա փոքրիկ զարդ: 11 փորագիր պատկեր, որոնց վրա փորագրողի՝ Քր. Վան Զիխեմի անվանատառերը (CVS): Գլխազարդեր, վերջազարդեր, զարդագրեր և լուսանցազարդ: Բնագիրը մոտ 12 կետաչափի բոլորագրով, օգտագործված են նաև գլխագրեր:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԶՈՒՆԻ:

Մ 63 չիրկիզվող պահարան: ՊԹ 298 վերջից թերի: ՍՇԶԳ: ՎՄՄ: ՍՂՄ: ՓՆՎ:ԲԹ:

Ի «Տեղ», 1963, N 2, էջ 67:

ԼԻՎՈՌՆՈ

ՌՈՒԲԵՐՏՈՍ ԲԵԼԱՐՄԻՆՈՍ: ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ: Թարգմ.՝ Բարսեղ Կոստանդնուպոլսեցու: Լիվոռնո, տպագր. Ոսկան Երևանցու, տպ. Ս. Էջմիածնի և Ս. Սարգսի, 1670:

ՏԻՏԼԹ.՝ ՎԱՐԴԱՊԵ/ՏՈՒԹԻՒՆ/ ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ:/Գերազանցագունեղի Կարտինալի/ Տեառն Ռուպերթոսի /Պելլարմինոսի:/Թարգմանեցեալ ի Բարսղէ վար/դապետէ Կոստանդինու/պօլսեցոյ./ Իլեզուէ Իտալականէ ի Հայկա/կան բարբառ/ Յամի տեառն. 1669 Հոկտեմբերի /երեսուն/ Յալիկօնա/

4 չի 362 (366) էջ: Ութածալ, մամուլանիշերը հայատառ և արաբական թվանշաններով: Շարվ.

չափը՝ 10X6 սմ: Լուսանցանիշերով: 1 փորագիր պատկեր, 1լուսանցազարդ գրքի սկզբում, 1 վերջազարդ 146 էջում, գլխազարդեր և զարդագրեր: Բնագիրը մոտ 12 կետաչափի բոլորագրով, օգտագործված են նաև գլխագրեր:

ՀԳ 6: Մ 484, 1078-1083,

1710 տիտղթ. ընկած է: ԷՎ: ՄԼԳ: ՍՇԶԳ: ՄՂՄ: ՎՄՄ:ԵՍՀՄ: ՍՏԽ: ՆՋԱՎ: ՍՍԽԴԳ: ԳԱՊ:

Զ Մատ. 713-714, Պատմ. 113: Ղ հտ. 1, 332-333: Լ հտ. 1, 285: ԳԼ 108: ԱԼ 58, 124:ԱԳ «Սիոն», 1967, N 56, էջ 257-258:

ԾԱՆՈԹ.՝ Ա. Ղազիկյանը («Հայկ. նոր մատ.») սխալմամբ գրքի թարգմանության՝ 1669 թ. համարել է տպագրության թվական:

ՊԱՐՏԷԶ ՀՈԳԵԻՈՐ: Լիվոռնո, տպագր. Ոսկան Երևանցու, տպ. Ս.Էջմիածնի և Ս. Սարգսի, 1670:

ՏԻՏՂԹ.՝ Giardino Spirituale. Պարտեզ հոգևոր, պարունակող բազմաց կանազանից ջերմեռանդ ականաց աղօթից ըստ պատշաճաւորութեան տեղոյ և ժամանակի: Թարգմանեցեալ ի Յոհանիսէ վարդապետէ Կոստանդինուպօլսեցոյ: Յամի տեառն ՌԶԸՀ, սեպտեմբերի Ը. Լիպունի: Եւ տպեցեալ տպարանի սրբոյ Էջմիածնի և սրբոյ Սարգսի զօրավարի: In Livorno con licenza dei Superiori, 1670:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՈՒՆԻ:

ՎՄՄ: ՄՂՄ: ՕԲԳ:

Զ Մատ. 578-579, Պատմ. 113: Լ հտ. 1, 285: Թ 51: ԳԼ 108: Ե «Փ», 1881, N 4, էջ 11:Դ «Տ», 1963, N 2, էջ 91:

ԾԱՆՈԹ.՝ Նկարագրությունը կատարված է Զարբհանալյանից («Հայկ. մատ.»):

ՄԱՐՄԵԼ

ՄԱՂՄՈՍԱՐԱՆ: Մարսել, տպագր. Ոսկան Երևանցու, տպ. Ս. Էջմիածնի ևՍ. Սարգսի, 1672:

ՏԻՏՂԹ.՝ ԳԻՐՔ /ՄԱՂՄՈ/ՄԱՑ /ԴԱԻԹԻ/ Տպեցեալ ի Տպարա/նի Սրբոյ Էջմիածնի.և/ սրբոյն Սարգսի զօրա/վարի: / Յամի Տ[եառ]ն. 1672: Յուլիսի /ամսոյ ի քսան և/հինգն:/ Ի մարսիլիայ:/

2 չի, 446 (=448) էջ: Ութածալ, մամուլանիշերը հայատառ և արաբական թվանշաններով: 2 փորագիր պատկեր տիտղոսաթերթի դարձերեսին և 422 էջում: Գլխազարդեր, վերջազարդեր, լուսանցազարդեր և զարդագրեր: Բնագիրը բոլորագրով, օգտագործված են նաև գլխագրեր և նոտրգիր:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՈՒՆԻ:

ՀԳ մանրածապավեն: ԱՀԳ: ՓՄԳ: ՓՊԱԳ:

ԾԱՆՈԹ.՝ Նկարագրությունը կատարված է Փարիզի ազգային պետական գրադարանից ստացված մանրածապավենից (գտնվում է հանր. գրադարանում):

ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ: Մարսել, տպագր. Ոսկան Երևանցու, տպ. Ս. Էջմիածնիև. Ս. Սարգսի, 1673:

ՏԻՏՂԹ.՝ ԳՐԿՈՒԿ /Կարևոր Հանապագորդեան:/ Ներում կայ պարունա/կեալ/ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ./ ԼՈՒՍՆԱՑՈՅՑ./ Եւ այլ մանրամասնաբար բան /ԻՀայրապետութե[ան] Տեառն/ Յակօբայ Կաթուղիկ ոսի/ Սրբոյ Էջմիածնի:/ Եւկերակացութեամբ Տեառն Ոսկանայ /Երևանցոյ բանի սպասաւորի:/ Ի մ արսիլիայ:/Ներ թուոջ փրկչին 1673. Մ[ա]րտի 30/ Իսկ ըստ Հայոց ոճիբ. Արաց. 18:/

16,64 (=80) գծափակ էջ: Ութածալ, մամուլանիշերը հայատառ և արաբական թվանշաններով:
1 փորագիր պատկեր 2-րդ էջում, փոքրիկ զարդեր աղյուսակներովերևի և ներքևի մասերում:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՉՈՒՆԻ:

ՍՂՄ: ՀԳ լուս., ՁՄՄ:

Ձ Մատ. 142, Պատմ. 131: Ձ հտ. 1, 510: Լ հտ. 1, 288: Թ 155: ԳԼ 109: Ե «Փ», 1881, N

4, էջ 11: ԱԼ 127: ԱՍ 88:

ԾԱՆՈԹ.՝ Նկարագրությունը կատարված է լուսապատճենից, որը հանր. գրադարանին է ուղարկել հ. Ներսես Տեր-Ներսեսյանը:

ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՐԵԿԱՑԻ: ԳԻՐՔ ԱՂՕԹԻՑ: (ՓՈՔՐ ՆԱՐԵԿ: Անավարտտպագրություն): Մարսել, տպագր. Ոսկան Երևանցու, տպ. Ս. Էջմիածնի և Ս.Սարգսի, 1673:

ՏԻՏՂԹ.՝ Գիրք աղօթից սրբոյն Գրիգորի Նարեկացոյ արարեալ. տպագրեցեալներ գործարանում սրբոյ Էջմիածնի, և սրբոյն Սարգսի զօրավարի: Իհայրապետութեան տեառն Յակօբայ, և ի թագաւորութեան Քրիստոսապսակի երաբեպաշտի արքայի Լուդովիկոսի, վերակացութեամբ և հոգաբարձութեամբ և ծախիւք Ոսկանայ վարդապետի և եպիսկոպոսի Երեւանեցոյ. ի Մարսիլիայ.թուին Քրիստոսի, 1673, և ապրիլի 23:

Տպագրությունն ընդհատված է 48-րդ էջով: Ութածալ:

ՍՂՄ:

Ձ Մատ. 491, Պատմ. 131: Ղ հտ. 1, 473: Թ 155: ԳԼ 111. ԱԼ 127, 128: ԱՍ 83, 88: Ե«Փ», 1881, N

4, էջ 12:

ԾԱՆՈԹ.՝ Նկարագրությունը կատարված է Ա. Ղազիկյանի մատենագիտությունից (էջ 473), որտեղից և իմանում ենք, որ անավարտ, հազվագյուտ այս գրքից Վենետիկի Մխիթարյան մատենադարանում պահվում է երկու օրինակ:

Մատենագետների հիշատակած «Փոքր Նարեկ»-ը, որի տպագրության ստույգ թվականը չի նշվում, հավանաբար Մարսելյան այս կիսատ «Նարեկ»ն է:

ԺԱՄՍԱԳԻՐՔ: Մարսել, տպագր. Ոսկան Երևանցու, տպ. Ս. Էջմիածնի և Ս.Սարգսի, 1673:

ՏԻՏՂԹ.՝ ԳԻՐՔ ԺԱՄՍԱԿԱՐԳՈՒԹԵԱՆ/ ՈՐ ԿՈՉԻ ԱՏԵ/ՆԻ:/ԿԱՐԳԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ/ ԱՂՕԹԻՑ ԵԿԵՂԵՑԵԱՑ/ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ:/Արարեալ սրբոյն Իսահակայ հայրապետին. Մեսրօպայ/ վարդապետին, Գիւտայ. ևՅօհաննու/ Մանդակունոյ:/ Տպագրեցեալ ի գործարանում սրբոյ Էջմիածնի. և սրբոյնՍարգսի/ զօրավարին որ ի Յուշի:/ Ի հայրապետութեան Հայոց տեառն Յակօբայդիտապետի, և ի/ թագաւորութե [ան] Քրիստոսապիրի և բարեպաշտի. և Քրիստոսիզօրա/ցելոյ Լուդովիկոսի արքային Կալլիացոց: Վերակացութեամբ ջա/նիւք ևսրբագրութեամբ տեառն Ոսկանայ վարդապետի և Ար/քի եպիսկոպոսիերևանեցոյ:/ Արդեամբք և ծախիւք նոյնոյ Ոսկանայ Արհի եպիսկոպո

սի./ ևԹաթեոսի իրիցու երևանցույ:/ Ի Մարսիլիայ քաղաքի:/ Թուին Ք[րիստո]սի 1673. ևՅունիսի 25:
/ Իսկ ըստ Հայոց, ոճիբ/

16,408 (=424) երկայուն էջ: 175 և 396 էջերը չտպագրված: Քառածալ, մամուլանիշերը հայատառ:
Շարվ. չափը՝ 23,8X15,6 սմ:

ՏԻՏՂԹ.՝ զարդափակ, հրատ. վայրի նշումից առաջ՝ զարդ: Բնագրում հայկական
երաժշտական խազեր և լուսանցանիշեր: 8 փորագիր պատկեր մակագրություններով, նկարների
վրա փորագրողի անունը՝ թ. Cundier Sculpebat: Գլխազարդեր, վերջազարդեր, լուսանցազարդեր
և զարդագրեր: Բնագիրը 8, 10 և 12 կետաչափի բոլորագրով, օգտագործված են նաև նոտրգիր և
գլխազրեր:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՉՈՒՆԻ:

Մ 1225, 1751 պակասավոր օրինակ: ԱԺԻԼՄ: ՄՂՄ: ՎՄՄ: ԵԼՎ: ՓՄԺԳ: ԶՊ:ՀԼՎ: ՓՄԳ: ԶՄՄ:

ՊՖ: Զ Մատ. 220, Պատմ. 115, 119, 122: Ղ հտ. 1, 814-815: Լ հտ. 1, 279: Թ 155, ԳԼ 110:

ԾԱՆՈԹ.՝ Այս գրքի՝ Ա Ղազիկյանի տեսած օրինակը ունեցել է 404 էջ:

Մաշտոցի անվան մատենադարանի օրինակներից մեկում (N 1225) կան նաև 405-408 էջերը:
Քանի որ առանց այդ էջերի գրքի բովանդակությունը չի աղճատվում, Ա. Ղազիկյանը չի նկատել
դրանց պակասը:

ՄԱՂՄՈՍԱՐԱՆ: Մարսել, տպագր. Ոսկան Երևանցու և Սողոմոն Լևոնյանի, տպ. Ս. Էջմիածնի
և Ս. Սարգսի, 1673-1674:

ՏԻՏՂԹ.՝ ԳԻՐՔ /ՄԱՂՄՈՍԱՑ/ ԴԱԻԹԻ/ Տպագրեցեալ ներ գործարա/նում սրբոյ Էջմիածնի,
/և սրբոյն Սարգսի զօրավարի:/ Ի հայրապետութե[ան] տեսոն Յա/կօբայ.եւ ի թագաւորութեան/ Քր
իստոսապսակի և Բարեպաշտի/ արքայի Լուդովիկոսի.վերակա/ցութեամբ]բ եւ հոգեբարձութեամբ և
/ ծախիւք Ոսկանայ վարդապետի և/եպիսկոպոսի Երևա/նեցույ:/ Ի մարսիլիայ:/ Թուին Ք[րիստո]սի
1673. ևձոկտ[ե]մբ[ե]րի. 23:/

416 էջ: Տիտղթ. դարձերեսը և 4-րդ էջը չտպագրված: Ութածալ, մամուլանիշերը հայատառ
և արաբական թվանշաններով: Շարվ. չափը՝ 9,9X6 սմ: 1 փորագիրպատկեր 371-րդ էջում,
աղյուսակներ՝ 392-396 և 398-401 էջերում: Գլխազարդեր և վերջազարդեր, լուսանցազարդեր
և զարդագրեր: Բնագիրը՝ 10, 12 կետաչափի բոլորագրով, օգտագործված են նաև գլխազրեր
և նոտրգիր:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՉՈՒՆԻ:

ՀԳ 1052: ՓՊԱԳ: ՓՄԳ: ԼՄԳ:

Զ Պատմ. 118: Լ հտ. 1, 269: Ի «Տեղ», 1963, N 2, էջ 68:

ԱՅԲԲԵՆԱՐԱՆ: Մարսել, տպագր.՝ Սողոմոն Լևոնյանի, տպ. Ս. Էջմիածնի և Ս. Սարգսի, 1675:

ՏԻՏՂԹ.՝ ԳԻՐԳ /ԱՅԲՈՒԲԵՆԻՑ/ Եւ կերպ ուսանելոյ զլեզուն իտալական ոճի:Քերակա/նութեան/
այլև կանոնք ոմանք Աստեղա/բաշխականք վասն պահպա/նելոյզառողջու/թին մարմ/նոյ:/ Տպագրե
ցեալ ի տպարանի սրբոյ Էջմի/ածնի և սրբոյնՍարգսի զօրավարին:/ Ի հայրապետութեան Տ[եառ]ն Յ
ա/կոբայ ամենից ՀայոցԿաթողի/կոսի, արդեամբք և գոյիւք Սո/ղոմոնի պաշտօնատարի:/ Ի ՄԱՐԶԻ
ԼԻԱՅ:/թուին Ք[րիստո]սի 1675: Մարտի./

94 էջ. 17, 18 և 71-79 էջահամարները կրկնված են: Ութածալ, մամուլանիշերը հայատառ և

արաբական թվանշաններով: Շարվ. չափը՝ 9,2X6 սմ: Գլխազարդեր և վերջազարդեր: Բնագիրը 10 կետաչափի բոլորագրով, օգտագործված են նաև նոտրգիր և գլխագրեր:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՈՒՆԻ:

Մ 253 տիտղոս. և 3031 էջերը պոկված են: ՄՂՄ: ԿԿՄ: ՓՊԱԳ: ՈՒԿԲԳ: ՄԲ: ԱԲ:ԶՄՄ:

Զ Մատ. 26, Պատմ. 131: Ղ հտ. 1, 132: Թ 157: ԳԼ 111:

ԾԱՆՈԹ.՝ Գրքում 17, 18, 7179 էջահամարները կրկնված են, այդ պատճառով էլ բովանդակության մեջ հիշյալ համարները նշված են երկու անգամ:

Տիտղոսաթերթի լուսանկարը հանր. գրադարանին է ուղարկել Զ. Պտուկյանը:

ԱՐՀԵՍՏ ՀԱՄԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆ: Աշխարհաբար: Մարսել, տպագր. Սողոմոն Լևոնյանի, տպ. Ս. Էջմիածնի և Ս. Սարգսի, 1675:

ՏԻՏՂԹ.՝ ԱՐՀԵՍՏ ՀԱՄԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆ:/ ԱՄԲՈՂԶ ԵՒ ԿԱՏԱ/ԲԵԱԼ:/Թարգմանեցեալ ի պէտս Հայկա/զունեաց և մանաւանդ Վա/ճառականաց:/ Եւտպագրեցեալ ի տպարանի/ սրբոյ էջմիածնի և սրբոյն Սարգ/սի զօրավարին:/ Իհայրապետութեան տ[եառ]ն Յակօ/բայ ամենից հայոց Կաթողիկոսի / և իմիապետութեան Լուսնովիկո/սի չորեքտասան երորդի արքային /Կալլիսցոց:/ ԻՄԱՐԶԻԼԵԱՅ/ Յամի ներ մարդէղութեան Տ[եառ]ն/ 1675. Օգոստոսի ամսոյ 25:/ Ի. Յ.Ն. Բ. Տ. Պ:/ [Յակոբ Հոլով Բիւզանդեան]:

4 չի 147 (=151)գծափակ էջ: Ութածալ, մամուլանիշերը հայատառ և արաբական թվանշաններով: Շարվ. չափը՝ 8,7X5 սմ շրջանակով: Տիտղոսաթերթը գծափակ: Գլխազարդեր, վերջազարդեր և զարդագիր: Բնագիրը մոտ 8 կետաչափի բոլորագրով:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՈՒՆԻ:

Մ 12, 1964, ՄՂՄ: ՎՄՄ: ԼՀԱԼՖ: ԱԺԻԼՄ: ՀՔ: ԱՆ: ՇՊ: ԶՊ: ԶՄՄ: ՌԹԳ:

Զ Մատ. 70, Պատմ. 132: Ղ հտ. 1, 248-249: Լ հտ. 1,300: ԳԼ 111:

ԾԱՆՈԹ.՝ Այս գիրքը աշխարհաբար կատարված առաջին հրատարակությունն է:

Միաժամանակ այն հայերեն առաջին մաթեմատիկական տպագիր գիրքն է: Ըստ Գ. Պետրոսյանի («Սովետական Հայաստան», 1969, հուլիսի 24) «Արիեստ համարողութեան»-ը ազատ թարգմանություն է գերմանացի հեղինակ Քր. Կլավիուսի «Գործնականթվաբանության համառոտ շարադրանք» լատիներեն ձեռնարկից: Թարգմանիչը հայտնի չէ, եղել են տարբեր կարծիքներ՝ Ոսկան Երևանցի, Հովհաննես Հոլով Կոստանդնուպոլսեցի, Մատթեոս Վանանդեցի: Գրքի լեզուն ժամանակի միասնական (առանց արևելյան, արևմտյան բաժանումների) աշխարհաբարն է, որը գործածական էր գլխավորապես հայ վաճառականների շրջանում: Այս, ինչպես և նույն չափսի մի քանի այլ գրքույկներ («Գիրք այբուբենից», «Գիրք վայելուչ և հարկաւոր» և այլն) ոսկանյան տպարանը հրատարակել է հատկապես հայ վաճառականների համար: «Արիեստ համարողութեան»ը նախապես ծրագրված է եղել հրատարակել «Գիրք վայելուչ և հարկաւոր»-ի մեջ, որպես նրա մի մասը, ապա ինչ-ինչ նկատառումներով այն առանձին է հրատարակվել:

ԳԻՐՔ ՎԱՅԵԼՈՒՉ ԵՒ ՀԱՐԿԱԻՈՐ ՀԱՆՈՒՐՑ: Մարսել, տպագր. Սողոմոն Լևոնյանի, տպ. Ս. Էջմիածնի և Ս. Սարգսի, 1675:

ՏԻՏՂԹ.՝ ԳԻՐԳ/ վայելուչ և հարկաւոր հանուրց հայ/կազունեաց բարեսիրացյորում պարու/նակ ի աղիւսակ գրոց տարեկանաց:/ Պարգատումար մշտնջենական, համաձայ/նութիւն ամսոցն ազարեա յ ընդ յու/նաց: Ասացուածք խոհեմականք/ հնոցիմաստասիրաց. և սկզբունք/ համարողականի արհեստի:/ Ի հայրապետութեանտեառն Յակօ/բայ ամենից հայոց Կաթուղիկոսի:/ Եւ ի թագաւորութեան Քրիստոսա/պսակի և բարեպաշտի արքայի Լու/տովիքոսի: / Տպագրեցեալ ի գործարանում/սրբոյ Էջմիածնի, և սրբոյն/ Սարգսի գօրավարին/ Ի ՄԱՐԶԻԼԵԱՅ:/ ԹուինՔրիստոսի. 1675:

144 գծափակ էջ: Տասներկուծալ, մամուլանիշերը, հայատառ և արաբական թվանշաններով: Շարվ. չափը շրջանակով՝ 8,7X5 սմ: Լուսանցանիշեր, 2 գլխազարդ. 2 վերջազարդ և 2 զարդագիր: Բնագիրը մոտ 8 կետաչափի բոլորագրով, օգտագործված են նաև նոտրգիր և գլխագրեր:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՈՒՆԻ:

ՀԳ 1030: Մ 45 տիտղթ. ընկած է, 230, 1963, 1965: ՄՇԶԳ: ՀՈՎՔ: ՎՄՄ: ՍՂՄ: ՆԶԱՎ: ԿՄ: ԿԿՄ:

ՊՔԳ: ՇՊ: ԵՍՀՄ: ՓԱԿԼՎ: ՀՔ: ՌԹԳ: ԱԿԻ:

Զ Մատ. 133, Պատմ. 132: Ղ հտ. 1, 443:

ԾԱՆՈԹ.՝ գրադարանի օրինակի սկզբի պահպանակի վրա ձեռագիր՝ «Տօմար Հոմայեցուց» գրված է կարմիր և սև գույնի թանաքով: Գրքի վերջին պահպանակը ձեռագիր քերականության էջ է:

ԿԱՆՈՆՔ ԶԳՈՒՇՈՒԹԵԱՄԲ ՊԱՀԵԼՈՅ ԶԱՆՁՆ: Մարսել, տպ. Ս. Էջմիածնի և Ս. Սարգսի, 1675:

Լ հտ. 1, 300: Ե «Փ», 1881, N 4, էջ 12: ԱՄ 88:

ԳՐԳՈՒԿ ԿԱՐԵԻՈՐ ՀԱՆԱՊԱԶՈՐԴԵԱՆ: Մարսել, տպ. Ս. Էջմիածնի և Ս. Սարգսի, 1676:

ՏԻՏՂԹ.՝ ԳՐԳՈՒԿ /ԿԱՐԵԻՈՐ ՀԱՆԱՊԱԶՈՐԴԵԱՆ:/ Յորում կայ պարունակեալլուս/նացոյց և այլք բանք յոյժ պիտա/նիք մերագնեայց հայկազունեաց/ և յաւետվաճառականաց, նաև /կտակ Տ[եառ]ն Ոսկանայ վարդապետի/ սակս դառնմահուան իւրոյ ի/ պատճառէ տիրանենգ իրիցւոյն/ չթաղէոսի երևանեցւոյ:/ Իհայրապետութեան տ[եառ]ն Յակօ/բայ սրբազան Կաթուղիկոսին ամե/նայն հայոց : և ի թագաւորութե[ան]ն/ Կալիիացուց Լուտովիքոսի չորեք/ տասաներորդի:/ Իտպարանի սրբոյ Էջմիածնի և/ սրբոյն Սարգսի գօրավարին:/ Ի մարսիլիայ:/ Ներթուռջ փրկչին, 1676. Յու/լիսի, 30: Իսկ ըստ հայոց ոճիէ /Յուլիսի 20:/

96 գծափակ էջ: Ութածալ, մամուլանիշերը արաբական թվանշաններով և հայատառ: Շարվ. չափը՝ 7,4X5 սմ: Տիտղոսաթերթը գծափակ: 1 փորագիր պատկեր, 1 գլխազարդ: Բնագիրը 6 կետաչափի բոլորագրով, օգտագործված են նաև գլխագրեր:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՈՒՆԻ:

ՎՄՄ: ՍՂՄ:

Զ Մատ. 142, Պատմ. 132: Ղ հտ. 1, 510: Թ 157, ԳԼ 111: Ե «Փ», 1881, N 4, էջ 12: ԱԼ131:

ՄԱՇՏՈՑ: Մարսել, տպ. Ս. Էջմիածնի և Ս. Սարգսի, 1676, դեկտեմբերի 11:

ՏԻՏՂԹ.՝ ԳԻՐԳ ՍՐԲՈՅՆ /ՄԱՇՏՈՑԱՅ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ/ Արարողութիւնքհանապազորդեան եկե/ղեցեաց հայաստանեայց: Պարունակօղ եօ/թեանցգլխաւորաց խորհրդունակ սրբազնա/գործութեանց.

և այլոց մասնաւորաց պաշ/տամանց հաստատեցելոց ի հնագունից հ[ա]րցն/ սրբոց առ ի լրումն հոգեկանին հարկաւորու/թեան. և մարմնականին պիտանացու/թեան. սահմանադրեցեալ օժան/դակու թեամբ հոգւոյն/ սրբոյ:/ Տպագրեցեալ ի տպարանի սրբոյ Էջմիածնի և/ սրբոյն Սարգսի զօրավարին:/ Ի հայրապետութեան Տեառն Յակոբայ ամենայն/ հայոց Կաթողիկոսի: և ի թագաւորութե[ան]ն կալլ ի/ացւոց, Քրիստո]սապսակի նբարեպաշտի Լուստովի/կոսի չորեքտասան երորդի: Արդեամբք/ և գոյ իւր Աւետիսի և Սողոմոնի/ պաշտօնատարի:/ Ի ՄԱՐԶԻԼԵԱՅ ՔԱՂԱՔԻ:/ Ի թոյ փրկչին.

1676. Դեկտեմբերի. 11:/ Իսկ ըստ հայոց, 1125. Դեկտեմբերի. 1:/

4 չհ, 304 (=308) էջ: Ուրթաձալ, մամուլանիշերը արաբական թվանշաններով և հայատառ: Շարվ. չափը՝ 15X9,5 սմ: Բնագիրը էջախորագրերով: 1 փորագիրպատկեր 4-րդ չհ էջում, վրան փորագրիչ Քր. Վան Զիլեմի անվանատառերը՝ (CVS): Գլխագարդեր, վերջագարդեր, լուսանցագարդեր և զարդագրեր: Բնագիրը 12 և 10 կետաչափի բոլորագրով, օգտագործված են նաև նոտրգիր և գլխագրեր:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՈՒՆԻ:

Մ 1163 ձեռագրերի բաժնում պահվում է 2423 համարի տակ, վերջանում է 300 էջով, 1931:

ՊԹ 416 թերի: ԷՎ: ԱԳԹ: ՎՄՄ: ԵՍՀՄ: ԿՄ: ԱՄ: ՓՆՎ: ԶՄՄ:

Զ Մատ. 400-402, Պատմ. 132: Ղ հտ. 1, 1783-1784: Թ 157: ԱԼ 130:

ԾԱՆՈԹ.՝ Գրքում մի շարք էջահամարներ տպագրված են ետ ու առաջ կամ սխալ, օրինակ, 65-ի փոխարեն 56, 269-ի փոխարեն 169 և այլն:

ՆՈՒԱԳԱՐԱՆ ԵՐԱՆՈՒՀԻՈՅ ԿՈՒՍԻՆ ՄԱՐԻԱՄՈՒ: Թարգմ.՝ Հովհաննես Կոստանդնուպոլսեցու: Մարսել, տպ. Ս. Էջմիածնի և Ս. Սարգսի, 1676:

ՏԻՏՂԹ.՝ ՆՈՒԱԳԱ/ՐԱՆ/ ԵՐԱՆՈՒՀԻՈՅ ԿՈՒ/ՍԻՆ ՄԱՐԻԱՄՈՒ./ Եւ սրբոյ Հրեշտակին Պա/հա պանի:/ Թարգմանեցեալ ի Յօհաննի/սէ վարդապետէ Կոստանդի/նուպօլսեցւոյ ի հայկական/ բարբառ ի յգրօսանս մերայ/նոց ճշմարտասիրաց:/ Եւ տպագրեցեալ ի տպարա/նի սրբոյ Էջմիածնի և սրբոյն /Սարգսի զօրավարին:/ Ի ՄԱՐԶԻԼԵԱՅ/ Յամի ներ մարմնութե[ան] Տ[եառ]ն / 1676. Յունիսի 15:/

52, 420 (՝) (=472) զարդափակ էջ: Ուրթաձալ, մամուլանիշերը հայատառ և արաբական թվանշաններով: Շարվ. չափը շրջանակով՝ 8,5X4,3 սմ: Տիտղոսաթերթը զարդափակ: Գլխագարդեր, վերջագարդեր և զարդագրեր: Բնագիրը մոտ 10 կետաչափի բոլորագրով, օգտագործված են նաև նոտրգիր և գլխագրեր: Կաշեպատ կազմով, որի վրա՝ փոքրիկ զարդի մեջ LHS տառերը, նույնը 197-րդ էջի գլխագարդի վրա:

ՀԳ 678, 843 թերի օրինակներ: ՍՂՄ: ԼՄԳ վերջից թերի:

Զ Մատ. 507, Պատմ. 132:

ԾԱՆՈԹ.՝ Հանր. գրադարանում պահվող երկու օրինակներն էլ կիսատ են, N 678-ը վերջանում է 288 էջով, 843-ը՝ 420:

ՄԱՂՄՈՍԱՐԱՆ: Մարսել, տպագր. Սողոմոն Լևոնյանի, տպ. Ս. Էջմիածնի և Ս. Սարգսի, 1677:

ՏԻՏՂԹ.՝ ԳԻՐԳ /ՍԱՂՍՈ/ՍԱՑ/ԴԱԻԹԻ/ Տպեցեալ ի Տպարա/նի սրբոյ Էջմիածնի.և /սրբոյն Սարգսի գորա/վարի:/ Արդեամբք և ծախիւք Սօդո/մոնի քեռ որդոյ տեառն/Ոսկանայ արքի Եպիս/կոպոսի Երևանեցոյ/ հանգուցելոյ առ/ Ք[րիստո]ս:/ ՅամիՏ[եառ]ն: 1677: Յունվա/րի ամսոյ ի տասն և ութ :/ Ի մարսիլիայ:/

1 չհ, 445 էջ: Ութածալ: Մամուլանիշերը հայատառ և արաբական թվանշաններով: Շարվ. չափը 7X4 սմ: Երկու փորագիր պատկեր տիտղոսաթերթի դարձերեսում և 422 էջում: Գլխագարդեր, վերջագարդեր, զարդագրեր և լուսանցագարդեր: Բնագիրը 8 կետաչափի բոլորագրով, օգտագործված են նաև գլխագրեր և նոտրգիր:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՈՒՆԻ:

ՀԳ հիշատակարանի լուսապատճեն: Մ 1121, 1217 թերի օրինակներ, 1319 վերջանում է 444 էջով, ՎՄՄ: ՄՂՄ: ԲԹ: ՋՄՄ:

Զ Մատ. 606, Պատմ. 130-131:

ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ(՞): Տպագր. Սողոմոն Լևոնյանի: 1677 (՞):

ՏԻՏՂՈՍԱԹԵՐԹՆ ԸՆԿԱԾ է:

21-96 գծափակ էջ: Ութածալ, մամուլանիշերը հայատառ և արաբական թվանշաններով: Շարվ. չափը՝ շրջանակով՝ 7,9X5,5 սմ: Փոքրիկ գլխագարդեր: Բնագիրը 6 կետաչափի բոլորագրով, օգտագործված են նաև գլխագրեր:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՈՒՆԻ:

Մ 9687 ձեռագրերի բաժին, պակասում են՝ 1-20, 49-50, 63-64, 83-94 էջերը:

ԾԱՆՈԹ.՝ Մ. Մաշտոցի անվան մատենադարանի ձեռագրերի բաժնում պահվող N 9687 ձեռագրին կից կա տպագիր Պարզատօմար կամ Տօմար, որը թերի է, պակասում են անվանաթերթն ու հիշատակարանի սկզբի մասը: Գրքի տպագրական առանձնահատկությունները՝ տառերը, ձևավորումը, զարդերը վկայում են, որ այն տպագրվել է Մարսելում Ս. Էջմիածնի և Ս. Սարգսի տպարանում: Հիշատակարանի պահպանված մասում հիշատակվում են՝ «Տիրացու Յովհաննէս չլէպին», «աշխատաւորն գրավաճառութե[ան]ս մերոյ զեղոկացի Իսահակ տիրացուն» և «Սաղամօն պաշտօնատարն»: Այս նույն մարդկանց անուններն առկա են 1676 թվականին նույն տպարանում տպագրված «Մաշտոց»-ի հիշատակարանում Սողոմոնը Ոսկան Երևանցու քրոջ որդին է, որը և տպարանատերն էր:

Գրքում Ծռագատիկի հաշվումները սկսված են ռճիզ (1677) թվականից և ավարտված ռճիսե (1696) թվականով: Հենվելով ծռագատիկի 1677 թվականի և 1676 թվականի «Մաշտոց»-ում հիշատակված անունների վրա, կարելի է գիրքը համարել 1677 թվականի տպագրություն:

ԱԿՆ ՀՈԳԵԿԱՆ: Մարսել, տպագր. Մատթեոս Վանանդեցու, տպ. Ս.Էջմիածնի և Ս. Սարգսի, 1683:

ՏԻՏՂԹ.՝ ԱԿՆ ՀՈԳԵԿԱՆ, օժանդակ պահողաց եւ ընթերցողաց: Ի Մարսիլիա 1683. Մայ. 13: 133 էջ: Տասնվեցածալ:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՈՒՆԻ:

ՍՂՄ:

Զ Մատ. 15: Ղ հտ. 1, 77: Լ հտ. 1, 300: Թ 157: ԳԼ 111, Ն «Փ», 1881, N 4, էջ 12:

ԾԱՆՈԹ.՝ Նկարագրությունը կատարված է ըստ Ա. Ղազիկյանի («Հայկ. նորմատ.»), որի ձեռքի տակ եղած օրինակի 127-133 էջերը լրացված են եղել ձեռագրով:

ՄՈՎՍԷՍ ԽՈՐԵՆԱՑԻ: ԱՇԽԱՐՀԱՑՈՅՑ: - ԱՂՈՒԷՍԱԳԻՐՔ: ՀԱՄԱՌՕՏ

ՎԻՊԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆ: Մարսել, տպագր. Սողոմոն Լևոնյանի, տպ. Ս. Էջմիածնիև Ս. Սարգսի, 1683:

ՏԻՏՂԹ.՝ ԳԻՐԳ /ԱՇԽԱՐՀԱՑ/ ԵՒ /ԱՌԱՍՊԵԼԱԲԱ/ՆՈՒԹԵԱՆՑ./ Որ է /ԱՂՈՒԷՍԱԳԻՐԳ:/ Ի հա յրապետութե[ան] Տեան/ Եղեազարու ամենից Հայոց/Կաթողիկոսի Սրբոյ Էջ-/միածնի: և ի միապետութե[ան] Լուսովիկոսի չո-/րեքտասան երորդի/ արքային Կալ/լիացոց:/ Ի մարսիլեայ:/ Յամինեմարդեղութե[ան] Տեան/ 1683. Յուլիսի. 1:/

320 էջ: Ութածալ, մամուլանիշերը հայատառ և արաբական թվանշաններով: Շարվ. չափը՝ 10,7X6 սմ: Տիտղթ. գծափակ, տպագրության վայրից առաջ փոքրիկ զարդ: «Աղուէսագիրք»-ը լուսանցանիշերով: 2 գլխագարդ, 1 լուսանցագարդ և յուրաքանչյուր գրքի բնագրի առաջին տառը զարդագիր: Բնագիրը 10 կետաչափի բոլորագրով, տիտղթ. մեկ տողը և ենթավերնագրերը նոտրգրով, օգտագործված են նաև գլխագրեր:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՉՈՒՆԻ:

ՀԳ 19 թերի: Մ 85,

8463 ձեռագրերի բաժին: ԳԱԹ Թ. Ազատյանի ֆոնդ 8185տիտղթ. ընկած է: ՊԹ 219 տիտղթ. և վերջին էջերը ընկած են: ՍՂՄ: ՎՄՄ: ԵՍՀՄ:ՓՊԱԳ: ՄԱԳԳ: ՈՒԿԴԳ: ՀԿՄ:

Զ Մատ. 320-321: Ղ հտ. 1, 2058: Թ 157: Ա հտ. 1, 1025-1026, Ե «Փ», 1881, N 4, էջ 12:ԱԼ 137: ՀՊԵտ էջ 30:

ԾԱՆՈԹ.՝ Գ. Զարբհանայանը («Հայկ. մատ.», էջ 320-321) նկարագրել է «Համառօտ վիպասանութիւն» վերնագրով մի գիրք և ավելացրել, որ այն անթվակիր է և երևի՝ Վենետիկի տպագրություն: Հավանաբար Զարբհանայանի հիշատակածը սույն Աշխարհացոյցի երրորդ մասն է:

Բնագրի 288-րդ էջում՝ «Սխալեցեալք» գլխում նշված է «Սրբագրութեամբ և շարաբարդութեամբ Մատթեոսի Վանանդեցոյ»:

ՊԱՐՏԷԶ ՀՈԳԵԻՈՐ: Թարգմ.՝ Հովհաննէս Կոստանդնուպոլսեցու: Մարսել,տպագր. Մատթեոս Վանանդեցու, տպ. Ս. Էջմիածնի և Ս. Սարգսի, 1683-1684 թթ.:

ՏԻՏՂԹ.՝ ՊԱՐՏԷԶ /ՀՈԳԵԻՈՐ:/ Պարունակօղ բազմաց և զա/նագանիցջերմեռանդականաց/ Աղօ թից:/ Ըստ պատշաճաւորութե[ան] տե/ղոյ և ժամանակի:/Թարգմանեցեալ ի Յօնաննի/սէ Վարդապ ետէ Կոս/տանդինուպօլսե/ցոյ: / Եւտպեցեալ ի տպարանի Ոս/կանայ արհի Եպիսկոպոսի հան/գուց ելոյ առ Ք[րիստո]ս:/Եւ ի Հայրապետութե[ան] տ[եառ]ն/ Եղեազարու ամենից Հայոց /Կաթողիկոսի Սրբոյ/ Էջմիածնի:/ Յամի Տ[եառ]ն, 1683/ Հոկտեմբերի. 13:/ Ի ՄԱՐՍԻԼԵԱՅ:/

166 զարդափակ էջ: Ութածալ, մամուլանիշերը հայատառ և արաբական թվանշաններով: Շարվ.

չափը՝ 7,5X4,5 սմ: 7 փորագիր պատկեր տիտղոսաթերթի դարձերեսում, 1 գլխագարդ և 2 վերջագարդ: Բնագիրը 6 կետաչափի բոլորագրով, օգտագործված է նաև նոտրգիր:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՈՒՆԻ:

ՀԳ 1034 երկաթե պահարան: Մ 827, 9687 ձեռագրերի բաժին: ՄՂՄ: ՓՊԱԳ:ՓՆՎ: ՈԻԿԸԳ:

Զ Մատ. 579: Թ 157: Ե «Փ», 1881, N 4, էջ 12: ԱԼ 137:

ԺԱՄԱԳԻՐՔ: Մարսել, տպ. Ս. Էջմիածնի և Ս. Սարգսի, 1686:

ՏԻՏՂԹ.՝ Գիրք ժամակարգութեան: Հասարակաց Աղօթից Եկեղեցեաց Հայաստանեաց Արարեալ Սրբոյն Իսահակայ հայրապետին: Մեսրօպայվարդապետին. Գիւտայ և Յօհաննու Մանդակունոյ. Տ պագրեցեալ ի գո[ր]ծարանումսրբոյ Էջմիածնի. և Ոսկանայ Արիի եպիսկոպոսի երեսնցոյ. Ի Հայրապետութեան Հայոց Տեառն Եղիազարի Դիտապետի: և ի Թագաւորութեան Կալինացոց Լուտովիկոսի չորեքտասներորդի Հաւանութեամբ և կամօք նորին... Վերակացութեամբ Ծախիւք և Աշխատութեամբ Զուղայեցոյ Մովսէսի Որդի Սիմոնի ճօրճի. և Արղ[ե]յամք Մոչաղբիւրեցոյ Հարապետի Որդի Գրիգորի: Աստուածասէրի Վաճառականի. Մարսիլիայ Քաղաքի: Թուին Քրիստոսի: 1686 Մայիս 25:

480 զարդափակ էջ: Տասներկուծալ: Միջակ գրերով:

ՄՂՄ:

Զ Մատ. 225, Պատմ. 132: Ղ հտ. 1, 828: Թ 157: ԳԼ 118-119:

ԾԱՆՈԹ.՝ Նկարագրությունը կատարված է ըստ Ա. Ղազիկյանի («Հայկ. նորմատ.»): Նրա տեղեկության համաձայն գիրքը ընդհատվում է 480 էջում, պակասում են մի քանի թերթեր (որտեղ կարող է հիշատակարան լինել):